

6. Polischuk, L. P. (2014). Innovatsiyni tendentsii u profsiyniy pidgotovtsi maybutnich perekladachiv v umovach formuvanja evropeyskogo prostoru vyschoi osvity // Naukovyi visnyk. [The main direction of future translators training in conditions of European integration // Scientific Bulletin]. Zhytomyr.

7. Chernovaty, L.M., Kuprienko, Y.V. (2016). Ponyatteva schema yak osnova formuvanya predmetnoyi ta terminologichnoyi skladovych fachovoi kompetentnosti perekladachiv galuzevych tekstiv // Pedagogika ta psykholohiya. [Subject-matter and terminological components acquisition as a stage of the development of an experimental non-fiction translator teaching technology // Psychology and Education]. Dnipro.

8. Shamne, A.V., Shostak, N.A. (2017). Psykhologichni aspekty rozvytku inshomovnoyi komptentsii u maybutnich perekladachiv // Humanitarni studii. [Psychological aspects of future translators' foreign language competence development // Humanities studios]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Шаркова – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу та іноземних мов Національної металургійної академії України.

Наукові інтереси: психологічні засади організації навчання іноземних мов; запровадження ІКТ в освітній простір у виші.

Світлана Шаркова – кандидат психологічних наук, доцент кафедри перекладу та іноземних мов Національної металургійної академії України.

Наукові інтереси: особливості перекладу науково-технічної літератури та документально-ділового матеріалу; викладання іноземних мов у полікультурних групах

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Natalia Sharkova – candidate of psychological sciences, associate professor, associate professor of the Department of Translation and Foreign Languages at National Metallurgical Academy of Ukraine.

Scientific interests: psychological principles of foreign language teaching management; the application of information and communication technologies (ICT) in educational settings, particularly in higher education.

Svitlana Sharkova – candidate of psychological sciences, associate professor of the Department of Translation and Foreign Languages at National Metallurgical Academy of Ukraine.

Scientific interests: translating scientific and technical literature, business documentation; foreign language teaching in multicultural groups.

УДК 37.016:81'342(811.58)

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ

Юлія ЗАКЛАДНА (Дніпро, Україна)

e-mail: iuliia.zakladna@gmail.com

ЗАКЛАДНА Юлія. ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ

У даній статті будуть розглянуті основні проблеми викладання фонетики китайської мови. Буде також розглянуто особливості наголосу в українській мові, пояснення тонів в китайській мові, опанування студентами ритмічною теорією. Будуть розібрані типові помилки, які вони допускають. Таким чином, ця стаття спрямована на пошук ефективного методу навчання українських студентів фонетиці китайської мови.

Ключові слова: фонетика; тон; фінали; ініціали; наголос; ритміка.

ZAKLADNA Iuliia. PROBLEMS OF TEACHING PHONETIC FEATURES OF THE CHINESE LANGUAGE TO UKRAINIAN STUDENTS

We dedicate our study to the importance of mastering the practical phonetics skills as a beginning step in learning the Chinese language. It reviews the basic problems Ukrainian-speaking students have in the beginning of acquiring the phonetic competence, that are connected with the main specific characteristics of the phonetic system of the Chinese language and the differences between it and the phonetic system of the Ukrainian language. The first part of the paper studies the main specific characteristics of the phonetics of the Chinese language and compares the phonetic systems of the Ukrainian and Chinese languages. This part reviews the aspects of sound systems of the languages, the differences between which are most prominent. The purpose of this comparison is to recognize and describe the elements of the phonetic system of the Chinese language that cause the most difficulties to Ukrainian-speaking students. The next part of the study is formulating the basic mistakes that are made by students in the beginning phase of acquiring the phonetic competence of the Chinese language. The connection between the main difficulties that appear in the learning process and the key differences between the phonetic systems of the Ukrainian and Chinese languages is determined in this part of the study. The description of the mistakes is based on the materials gathered in course of studying the key aspects of the phonetic system of the Chinese language and comparing it to the phonetic system of the Ukrainian language in those aspects, as well as personal observations. The recommendations for preventing and correcting the mistakes, which are based on the experience of the Chinese language teachers and personal observations, conclude the description of every type of mistakes.

Keywords: phonetics; tone; final; initial; stress; rhythm.

Постановка проблеми. Аналіз фонетичних особливостей китайської мови, дослідження помилок україномовних учнів у процесі вивчення китайської мови, причини їх виникнення та шляхи їх подолання.

Стан дослідження. Йдеться, зокрема, про методологічне дослідження ритмічного методу вивчення фонетичних особливостей китайської мови. Цим питанням займалися

наступні науковці: Задоев Т.П., Алексахін А.Н., Ягунова О.В., Спешнев М.А., Венцов А.В., Суй С.І., Сунь Д.Ц.

Мега статті. У сучасній лінгводидактиці, так само, як і багато років тому, актуальною і невирішеною досі залишається проблема пошуку і вибору найбільш ефективних і раціональних методів викладання фонетики китайської мови, які відповідають сучасним умовам навчання. Тому метою статті є аналіз фонетичних особливостей китайської мови, розгляд сучасних методів та їх застосування в навчальному процесі з метою підвищення ефективності навчання.

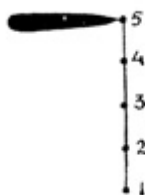
Виклад основного матеріалу. Фонетика – це знакова система, яка об'єднує вимову і значення. Фонетика є матеріальною оболонкою мови. Простіше кажучи, це голосова мова людини. Вивчення іноземної мови базується на фонетиці. Те, наскільки добре чи погано студент опанував фонетикою, визначає його подальше опанування граматикою і лексикою. Вивчення фонетики – це основа іноземної мови, особливо китайської.

Кожен з нас знає, що вивчення будь-якої мови починається з абетки. Цікавим для іноземних студентів є те, що в китайській мові вона відсутня. У алфавіті літери позначають звуки. У Китаї ж письмові знаки позначають не звуки, а певні морфемі мови. Кожна морфема має своє значення. Такий вид письма називається логографічним. Довгий час було не зрозуміло, як записувати вимову китайських ієрогліфів і ось в 1958 р була прийнята система пін'їнь. Вивчення пін'їнь є обов'язковим для студентів-іноземців. У пін'їнь все звуки можна розбити на ініціалі – перша частина складу і фіналі – завершальна частина. Всього існує 21 ініціалів і 36 фіналів. У пін'їні використовують букви латинського алфавіту, але читання їх відрізняється від звичного нам. Варто знати, що існують певні комбінації між ініціалами та фіналами. Сполучення ці обмежені у кількості, їх всього 421, всі існуючі комбінації представлені у таблиці 1.

		Инициаль																					
		b	p	m	f	d	t	n	l	g	k	h	j	q	x	zh	ch	sh	r	z	c	s	
Финаль	a	a	ba	pa	ma	fa	da	ta	na	la	ga	ka	ha			zha	cha	sha		za	ca	sa	
	ai	ai	bai	pai	mai	dai	tai	nai	lai	gai	kai	hai				zhai	chai	shai		zai	cai	sai	
	an	an	ban	pan	man	fan	dan	tan	nan	lan	gan	kan	han			zhan	chan	shan	ran	zan	cان	san	
	ang	ang	bang	pang	mang	fang	dang	tang	nang	lang	gang	kang	hang			zhang	chang	shang	rang	zang	cang	sang	
	ao	ao	bao	pao	mao		dao	tao	nao	lao	gao	kao	hao			zhao	chao	shao	rao	zao	cao	sao	
	e	e			me	de	te	ne	le	ge	ke	he				zhe	che	she	re	ze	ce	se	
	ei	ei	bei	pei	mei	fei	dei		nei	lei	gei	hei							shei		zei		
	en	en	ben	pen	men	fen	den		nen		gen	ken	hen			zhen	chen	shen	ren	zen	cen	sen	
	eng		beng	peng	meng	feng	deng	teng	neng	leng	geng	keng	heng			zheng	cheng	sheng	reng	zeng	ceng	seng	
	er	er																					
	i	yi	bi	pi	mi		di	ti	ni	li				ji	qi	xi	zhi	chi	shi	ri	zi	ci	si
	ia	ya				dia	tia		nian	lian				jia	qia	xia							
	ian	yan	bian	pian	mian		dian	tian	nian	lian				jian	qian	xian							
	iang	yang							niang	liang				jiang	qiang	xiang							
	iao	yao	biao	piao	miao		diao	tiao	niao	liao				jiao	qiao	xiao							
	ie	ye	bie	pie	mie		die	tie	nie	lie				jie	qie	xie							
	in	yin	bin	pin	min				nin	lin				jin	qin	xin							
	ing	ying	bing	ping	ming		ding	ting	ning	ling				jing	qing	xing							
	io	yo																					
	iong	yong												jiong	qiong	xiong							
	iu	you			miu		diu		niu	liu				jiu	qiu	xiu							
	o	o	bo	po	mo	fo																	
	ong	wong				dong	tong	nong	long	gong	kong	hong				zhong	chong		rong	zong	cong	song	
	ou	ou		pou	mou	fou	dou	tou	nou	lou	gou	kou	hou			zhou	chou	shou	rou	zou	cou	sou	
	u	wu	bu	pu	mu	fu	du	tu	nu	lu						zhu	chu	shu	ru	zu	cu	su	
	ua	wa									gua	kua	hua			zhua		shua					
	uai	wai									guai	kuai	huai				chuai	shuai					
	uan	wan				duan	tuan	nuan	luan	guan	kuan	huan				zhuān	chuān	shuān	ruān	zuān	cuan	suan	
	uang	wang									guang	kuang	huang			zhuang	chuang	shuang					
	ue	yue							nue	lue				jue	que	xue							
ui	wei				dui	tui				gui	kui	hui			zhuī	chuí	shuí	rui	zui	cui	sui		
un	wen				dun	tun		lun	gun	kun	hun				zhun	chun	shun	run	zun	cun	sun		
uo	wong				duo	tuo	nuo	luo	guo	kuo	huo				zhuo	chuo	shuo	ruo	zuo	cuo	suo		
ü	yu							nü	lǘ				ju	qu	xu								
üan	yuan												juan	quan	xian								
ün	yun												jun	qun	xun								

У зв'язку з тим, що кількість комбінацій ініціалів та фіналів є обмеженими, на допомогу приходять тони, які і роблять китайську мову настільки різноманітною. В українській мові немає такого поняття як тони і це ще одна складність при вивченні мови студентами. У

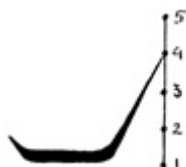
китайській мові існує 4 тони і плюс один нейтральний. Розгляньмо, як вони вимовляються: перший тон виноситься на одній і тій же ноті, голос йде рівно «а а а» (див. мал.1).

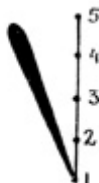
Другий тон звучить ніби ви здивовані «А а а?» , голос з нижніх ноток піднімається на верхні (див. мал.2).

Третій тон потрібно вимовляти як би з задоволенням, голос йде спочатку вниз, а потім вгору (див. мал.3).

Четвертий тон вимовляється дуже різко, ніби заперечуєте щось. Голос різко спускається з верхніх на нижні (див. мал.4).

І нарешті, нейтральний тон, яким найчастіше позначають службові частини мови, вимовляється без будь-якого наголосу та інтонації.

При вивченні однотонових звуків українські учні не мають серйозних проблем, але коли ці слова входять у потік, відбувається зміна звуку, його відхилення. Наприклад, слово "可" має третій тон - км , але за фонетичними правилами китайської мови, якщо два слова поряд мають третій тон, то для зручності вимови перше слово має змінити свій третій тон на другий, таким чином "可" стає східним – кй, наприклад як це відбувається у слові "可以" – кйуй. Китайська вимова має велику складність для українських учнів, багато хто не має жодних проблем, коли читає звук окремо, але як тільки вони входять в мовленнєвий потік і потребують зміни свого тону згідно фонетичним правилам, то учням дуже складно звикнути до переходів до потрібного тону. Так ще, наприклад, якщо третій тон стоїть перед першим, другим та четвертим тонами, то може відбутися зміна у вимові третього тону і його звичні показники 2-1-4 перетворюються на 2-1, тобто тон вимовляється лише наполовину . Наявним прикладом є слово "沈阳" - shěnyang, у якому змінюється амплітуда вимови першого складу третім тоном з 2-1-4 до 2-1. У вимові трискладових і чотирискладових слів також існують свої правила: тільки останній склад вимовляється з наголосом. Наприклад, трискладове – fǎngshūyǒng і чотирискладове – хийхн hanyǒu. Хоча самі китайці пропускають деякі склади і не ставлять наголос, роблячи мову більш «сучасною», але навчати студентів-іноземців треба спочатку правильно.

Для більш швидкого і ефективного освоєння китайської мови була сформована ритмічна теорія. Це новий спосіб вивчення китайської фонетики, якому лише 20 років. Під ритмом ми

розуміємо сукупність таких особливостей мови, як наголос, інтонація, гучність, паузи. Ритмічна теорія вивчає швидкість мовлення, темп, паузи та інші аспекти. Теорія поступово прийняла як сучасні закордонні фонетичні дослідження, так і стародавні фонологічні вчення Китаю.

Цей метод досліджує структуру ритмічних слів, наголос в них, вивчає зв'язок між ритмічними словами і словотвором, синтаксисом, що так важливо при вивченні китайської мови україномовними студентами. Даний метод охоплює як теоретичне новаторство, так і практичний зміст. Ритмічна структура китайської мови складається з 4 груп:

1. Мори.
2. Склади.
3. Стопи.
4. Ритмічні слова.

Отже, з мор утворюються склади, зі складів стопи, а стопи вже складаються в ритмічні слова. Саме стопа є центром ритмічного слова. Відповідно до думки вчених, структура стопи обов'язково складається з двох складових. Двоскладова стопа в китайській мові служить для відображення сильної і слабкої частин складу. Стопа вважається за ритм мови. Якщо у слові немає сильного або ж ненаголошеного складу, то немає і темпу. Якщо ж немає темпу, то відповідно немає і ритму. Стопа за визначенням повинна бути двоскладовою. Таким чином, ритмічні слова китайської мови складаються з двох складів.

Ритмічна теорія китайської мови виділила особливості його словотворення і фонетики та розв'язала проблему поділу слів і словосполучень в китайській мові. За допомогою даного методу було визначено довжину двоскладових слів, місця постановки наголосу тону, і фонетичні правила вимови тонів між складами. Все це має величезний практичний сенс для навчання студентів китайської мови.

При вивченні китайської мови потрібно багато терпіння і праці. Щоб урізноманітнити цей процес можна застосовувати різні методи. Ритмічна теорія пропонує вивчати китайську мову за допомогою пісень. Для багатьох студентів цей метод є дуже ефективним при вивченні тонів. Не кажучи про те, що вивчення китайських слів за допомогою пісень є дуже захопливим заняттям.

Хоча ритмічна теорія і є дієвою, але все одно у процесі вивчення фонетики китайської мови українськими учнями виникає багато помилок. Розглянемо найбільш поширені серед них:

1. Неправильна вимова ритмічних слів. Це пов'язане з тим, що фонетичні системи української та китайської мов дуже різні. При вимові двоскладових слів українські студенти досить часто використовують правила рідної мови, що призводить до зміни звучання, неправильно вимовленого тону і затягування одного з складів. Наприклад: хо'вп – хівп. Тому при вивченні фонетики китайської мови викладач повинен звертати увагу студентів на правильну та чітку вимову кожного складу ритмічного слова і тренувати вимову всіх чотирьох тонів та їх різноманітні комбінації.

2. Українські студенти часто додають додатковий наголос китайським ритмічним словам. Наприклад: пї́нго – пї́нат. Тому викладач повинен позначати в словах місця наголоси. Але при цьому треба не забувати, що довгота обох складів однакова.

3. Студенти плутають такі поняття, як тон і наголос. В українській мові наголос майже завжди доводиться на кінець слова і це призводить до того, що студенти при вимові ритмічних слів часто використовують для другого складу четвертий тон. Наприклад: пї́нго - пї́нао. Тому викладачеві спочатку потрібно пояснити особливості тональної системи китайської мови і якомога більше давати студентам практичних завдань.

Висновки. Китайські словосполучення утворюються за певними ритмічними закономірностями і чергуваннями тонів. Розглянувши деякі приклади і ґрунтуючись на працях вчених, викладачі повинні зробити висновок, що вивчення китайської мови як іноземної складається з трьох складових: граматики, словникового складу і фонетики. Фонетика, у свою чергу, є найголовнішою складовою мови, особливо китайської. Вона має великий вплив на вивчення українськими студентами китайської мови. Адже неправильна вимова несе за собою як граматичні помилки, так і помилки у вживанні слів. Саме тому

викладачеві необхідно поставити собі за мету навчити студентів досконало опанувати фонетику мови, що вивчається.

Вчені, які розв'язують проблеми викладання іншомовним студентам китайської мови, зішлись на думці, що вивчення фонетики китайської мови є одним з важливих аспектів. Багато років існує проблема різниці фонетики української та китайської мов. І, нарешті, завдяки старанням вчених обох країн і багато в чому завдяки відкриттям та здобуттям ритмічної теорії, ця проблема може бути нарешті вирішена як для викладачів, так і для студентів-іноземців.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Алексахін А.Н. Алфавіт китайської мови путунхуа. Літера. Фонема. Звук мови. Склад./А.Н.Алексахін. – Володимир: ВКТ, 2008. – 96 с.
2. Алексахін А.Н. Теоретична фонетика китайської мови./ А.Н.Алексахін. – Москва: АСТ, 2006.
3. Кочергін І.В. Нариси методики навчання китайській мові. / І.В. Кочергін. – Москва: Муравей, 2000. – 160 с.
4. Кубарич А.М. Семантика тона у китайській мові експериментальне дослідження./ А.М. Кубарич// Веснік. – Кемерово, 2012, №4 (52). – 8–12 с.
5. Сунь Де Цзинь. Дослідження питань викладання фонетики китайської мови іноземцям. / Де Цзинь Сунь. – Пекін: Виставка комерційних книг, 2006. – 274–282 с.
6. Сюй Сяо І. Проблеми викладання фонетики китайської мови російським студентам//Молодий вчений. 2011, №12.
7. Ягунова О.В. Ритмічна структура китайського тексту. / В. Б.Касевич, А.В.Венцов, Н.А.Спешнев, О.В.Ягунова //Проблеми та методи експериментально-фонетичних досліджень. – СПб., 2002. – 175-181 с.

REFERENCES

1. Aleksakhin A.N. Alfavit kytaiskoi movy putunkhua. Litera. Fonema. Zvuk movy. Sklad. [Chinese alphabet of Putunhua. Letter. Phoneme. Phone. Composition] Volodymyr: 2008.
2. Aleksakhin A.N. Teoretychna fonetyka kytaiskoi movy.[Theoretical phonetics of the Chinese language] Moscow 2006.
3. Kocherhin I.V. Narysy metodyky navchannia kytaiskii movi. [Essays on the teaching of the Chinese language] Moscow, 2000.
4. Kubarych A.M. Semantyka tona u kytaiskii movi eksperymentalne doslidzhennia./ A.M.Kubarych// Viesnik.[Semantics of tone in Chinese language experimental study] Kemerovo, 2012
5. Sun De Tszyn. Doslidzhennia pytan vykladannia fonetyky kytaisko ho inozemtsiam. [Study of teaching Chinese phonetics to foreigners] Peking, 2006.
6. Siui Siao I. Problemy vykladannia fonetyky kytaiskoi movy rosiiskym studentam [Problems of teaching Chinese phonetics to Russian students] //Molodyi vchenyi. 2011.
7. Iahunova O.V. Rytmichna struktura kytaiskoho tekstu. / V. B.Kasevych, A.V.Vientsov, N.A.Spieshnev, O.V.Iahunova //Problemy ta metody eksperymentalno-fonetychnykh doslidzhen. Rhythmic structure of Chinese text. [Problems and methods of experimental and practical researches]. SPb., 2002.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Юлія Закладна – старший викладач кафедри українознавства та іноземних мов Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: дослідження сучасних методів навчання іноземних мов.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Iuliia Zakladna – Senior Lecturer of the Department of Ukrainian Studies and Foreign Languages of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.

Scientific interests: studying modern methods of teaching foreign languages.

УДК 811.111:378.147.091.33

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗВО

Каріна КОВІНЬКО (Харків, Україна)

e-mail: kovinkokarina2010@gmail.com

КОВІНЬКО Каріна ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗВО

У статті розглядаються інноваційні методики та технології викладання та вивчення англійської мови в ЗВО, серед яких методика заохочення студентів до вивчення іноземної мови, методика проектування, тестова система, ігрове навчання, інформаційно-комунікативні та особистісно-орієнтовані технології та методики викладання для студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: методика, викладання, викладач, студент, технологія.

KOVINKO Karina INNOVATIVE METHODS AND TECHNICS OF TEACHING ENGLISH AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The article deals with innovative methods and technics of teaching and studying English at higher educational establishments. Present article includes methods of encouraging students to learn the English language, design techniques, test systems, game learning.